

El comiat de la Graci

Dll, 2/05/2022 per Josep Lligadas

[Una font que raja sempre](#)

Dilluns passat parlava aquí del comiat de l'Empar i avui he de parlar del de la Graci. Amb vuit dies de diferència he dit adeu a dues amigues, totes dues de 66 anys. La Graci era la dona del meu germà Jaume, i va morir el passat dia 21 d'un càncer de pàncrees, detectat fa deu mesos.

L'acte de comiat de la Graci va ser una cerimònia laica, i el Jaume em va demanar que la coordinés jo. Vam començar escoltant la cançó "Mediterráneo", del Joan Manuel Serrat. Després vaig parlar jo, i a continuació hi va haver dos testimonis sobre la Graci, un d'una filla i l'altre de dues amigues. Vam escoltar seguidament una altra cançó del Serrat, "Me'n vaig a peu", després el poema de Salvat-Papasseit "Dona'm la mà que anirem per la riba", i unes paraules del seu marit evocant i recordant el que havia estat la vida amb ella. Vam acabar escoltant "Louisiana o els camps de cotó", d'Amics de les Arts.

He de dir que l'acte em va remenar totes les fibres. Durant la primera cançó, l'esplèndid "Mediterráneo", el que em sortia era la pregària recordant-la a ella davant Déu i recordant-hi també, esclar, el Jaume, els fills, tota la gent més propera. Se'm va fer evident una cosa que ja sabia: que la vivència humana profunda, per al creient, és vivència de Déu, i per al que no ho és, és vivència de transcendència, sigui el que sigui el que vulgui dir en cada persona aquesta paraula.

I una altra cosa que vaig poder experimentar va ser que, realment, és molt important poder trobar la manera de descobrir, dir i expressar, en els moments decisius de la vida, els nostres sentiments i vivències. Tant els dos testimonis com les paraules del meu germà ho van saber fer, i ens van transmetre molta riquesa de vida, que, almenys jo, vaig agrair molt. Deixeu-me copiar aquí una de les coses que vaig dir jo en la meva intervenció inicial i que va en aquest sentit: "De fet, aquests sentiments, aquestes reaccions davant la mort d'una persona estimada surten del més profund de nosaltres mateixos, d'allò millor que hi ha en nosaltres: l'estimació per la vida, el valor immens de la vida viscuda en unió amb els altres, el desig que les persones que tenim a prop i les que tenim molt lluny i ni sabem qui són puguin viure també amb tot el goig. I per això, avui, en aquest comiat de la Graci, compartim el dolor per la seva pèrdua però alhora afirmem aquesta voluntat de vida que no volem perdre mai."

Benaurades l'Empar i la Graci que han pogut ser acomiadades així. Benaurats tots els qui podem mirar la mort com aquest moment culminant de la vida en què hi podem viure, malgrat tot el dolor, i cadascú des de la seva manera d'entendre i sentir la realitat humana, la concentració de tantes riqueses. I un profundíssim desig, i una molt sentida pregària, perquè tothom pugui trobar-se amb la mort d'aquesta manera.